

SMITTSKYDDSPROGRAM

vid införsel av fjäderfä och kläckägg

Bild: Svensk Fågel

SSK:S SMITTSKYDDSPROGRAM

vid införsel av fjäderfä och kläckägg

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

Bakgrund.....	3
Inledning.....	4
SSK smittskyddsprogram vid införsel av fjäderfä och kläckägg.....	5
1. Definitioner.....	5
2. Att tänka på inför en import/införsel av fjäderfä och kläckägg.....	6
3. Införselbestämmelser i lagstiftningen.....	6
4. Meddelande vid införsel.....	7
5. Krav vid utförsel.....	7
Isolering.....	7
6. Isolerings stall och kläckeri för kläckning av införda ägg.....	7
7. Isolerings tid.....	7
Provtagningar.....	8
8. Salmonella.....	8
9. Övriga smittämnen.....	8
10. Analyser.....	8
11. Vaccinationer och antibiotika.....	8
Friförklaring och hävande av isolering.....	9
Selektionsslakt.....	9
Smittskyddsklausul i köpeavtalet.....	9
Kostnader förenade med smittskyddskontrollen.....	9
Bilagor.....	10
Bilaga 3.....	11

Bakgrund

Branschorganisationerna Svenska Fågel och SFS-Svenska Ägg bildade den 19 december 1994, tillsammans med andra fjäderfäorganisationer och föreningar i Sverige, en gemensam förening, Föreningen för smittskyddskontroll av fjäderfä, SSK. De organisationer/föreningar som står bakom föreningen är:

- Svensk Fågel
- SFS-Svenska Ägg
- Svenska Rasfjäderfäförbundet
- Svenska Lanthönsklubben
- Svensk Duvavelförening
- Svenska Brevduveförbundet
- Svenska Strutsföreningen
- Jägarnas Riksförbund
- Ekologisk fjäderfäproduktion

Det är de organisationer, föreningar och företag som i dag handlar med, ställer ut, tävlar med samt bedriver avel och produktion med fjäderfä i Sverige.

Föreningen har bildats för att intressenterna ska kunna handla med kläckägg och levande fjäderfä under kontrollerade former, med bibehållande av det goda smittskyddsläge som Sverige uppnått. Inom EU finns flera sjukdomar som vi i Sverige är fria från och SSK:s smittskyddsprogram är nödvändigt i och med att myndigheternas obligatoriska krav på införselkontroll i form av karantän har upphört.

SSK:s smittskyddsprogram har två huvudmål:

- 1. Att förhindra introduktion av smittsamma sjukdomar i landet.**
- 2. Att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar mellan anläggningar.**

SSK:s smittskyddsprogram bygger på frivillighet för föreningarna att ansluta sig till. Vid anslutning är det obligatoriskt för föreningarna och dess medlemmar att följa regelverket.

Motsvarande arbete och smittskyddsprogram finns, i samma syfte, inom övriga animalieproduktion i Sverige i form av SDS, Svenska Djurbönders Smittskyddskontroll.

Inledning

Den 1 januari 1995 blev Sverige medlem i EU. Det innebar omfattande förändringar för svenska djurägare och konsumenter, med stora möjligheter men också risker.

Inom EU finns ingen gränskontroll eller karantän. Handel med kläckägg, dagsgamla kycklingar och övrigt fjäderfä sker i stället utifrån gemensamma EU bestämmelser om sjukdomsfrihet. Bestämmelserna omfattar inte alla de smittämnen och sjukdomar som svenska fjäderfän är fria från. Detta har tidigare lösts genom Jordbruksverkets krav på karantän vid all införsel.

I samband med att EU:s nya djurhälsolag, AHL, trädde i kraft den 21 april 2021, meddelade Jordbruksverket att krav på karantän vid införsel stryks i den svenska föreskriften. När svenska myndigheters kontroll minskar, är det branschens ansvar att bygga upp en egen kontroll som komplement till myndigheternas och EU:s lagstiftning. Myndigheternas bestämmelser och regelverk, liksom EU:s lagstiftning, är i alla lägen överordnade den av fjäderfäorganisationerna utarbetade SSK:s smittskyddskontroll och dess anvisningar.

God djurhälsa är grunden för en sund djurhållning och en hög livsmedelskvalitet. Friska djur innebär mindre behov av medicinering och följaktligen färre problem med restsubstanter och resistensutveckling.

Sverige har ett gott djurhälsoläge. Inom EU förekommer i dag sjukdomar, som Sverige antingen är helt fria ifrån eller har ett kontrollprogram för. Exempel på sådana sjukdomar/smittämnen hos fjäderfä är Salmonella, Newcastlejuka, Egg drop syndrome (EDS) och Mycoplasma gallisepticum/meleagridis/synovie. Spridning eller utbrott av dessa smittämnen/sjukdomar innebär, förutom lidande för djuren och betydande kostnader för såväl samhället som djurägarna, även en risk för spridning av resistenstenta bakterier.

Medicinska preparat som antibiotika blir allt olämpligare, inte minst därför att man kan befara uppkomst av resistent bakteriestammar. Vidare skulle ett ökat behov av medicinering avsevärt sänka betyget för den "svenska modellen", vilken hittills haft namn om sig att vara djur- och miljövänlig med friska djur och säkra livsmedel. En av Sveriges stora fördelar är just den allmänt kända friheten från smittsamma sjukdomar och mycket låg antibiotikaförbrukning/-resistens. Varje införseltillfälle innebär en potentiell risk för introduktion av smitta som kan bli kostsam för fjäderfäningarna och Sverige som land.

Introduktion av smitta i samband med införsel av kläckägg och levande djur kan medföra beslut om avlivning – inte enbart av den aktuella besättningen utan också av besättningar i närheten eller besättningar som varit i kontakt med de införda djuren.

Föreningen för smittskyddskontroll av fjäderfä
Styrelsen
Stockholm, 18 maj, 2021

SSK:S smittskyddsprogram vid införsel av fjäderfä och kläckägg

Kontakt: - Svensk Fågels veterinär /Svenska Äggs veterinär
- Ordförande i Föreningen för smittskyddskontroll av fjäderfä (SSK)

Arbetsutskottet, AU:
E-post: info@sskfjader.se
Hemsida: www.sskfjaderfa.se

Dessa anvisningar ska gälla vid införsel av kläckägg och levande fjäderfä till Sverige från länder som ingår i EU eller av EU godkänt tredjeland.

1. Definitioner

Fjäderfä: Fåglar som föds upp eller hålls i fångenskap för avel, produktion av kött eller ägg för konsumtion eller för att genom utsättning vidmakthålla viltstammen.

Avelsfjäderfä: Fjäderfä avsedda för produktion av föräldradjur (Grand Parent Stock), eller produktion av bruksfjäderfä (Parent Stock) eller fjäderfä för utsättning.

Bruksfjäderfä: Fjäderfä som hålls för uppfödning till och produktion av konsumtionsägg eller föds upp för produktion av kött.

Fåglar i fångenskap: Alla andra fåglar än fjäderfä som hålls i fångenskap av andra skäl än fjäderfä inklusive sådana som hålls för uppvisningar, kapplöpningar, utställningar, tävlingar, uppfödning eller försäljning.

Kläckägg: Befruktade ägg avsedda för kläckning.

Dagsgamla kycklingar: Kycklingar <72 timmar.

Flock: Fjäderfä med samma hälso- och immunitetsstatus, vilka hålls i samma djurutrymme.

Ursprungsflock: Föräldraflock som producerar de kläckägg som förs in/importeras i form av kläckägg eller dagsgamla kycklingar.

Utsedd veterinär: Av Föreningen för smittskyddskontroll utsedd ansvarig veterinär.

Klinisk undersökning: Hälsoundersökning utförd av utsedd veterinär.

2. Vid import/införsel av fjäderfä och kläckägg

1. Ansök om registrering för import/införsel hos Jordbruksverket (SJV).
2. Kontakta Föreningen för smittskyddskontroll av fjäderfä (SSK) avseende aktuell import/införsel för information. SSK har ytterligare rekommendationer avseende intygande och provtagning. Det är företaget/djurägaren som ansvarar för att nödvändig information till SSK förmedlas.
3. Tänk på att varje import/införsel innebär en risk för att man får in nya sjukdomar till svenska besättningar.
4. Välj utförselland och besättning med omsorg, diskutera sjukdomsläget med SSK.
5. Utförselanläggningen måste vara godkänd enligt AHL (EU) 2019/2035.
6. Anläggningen ska följa Riktlinjer för inrättande och skötsel av stall vid isolering i samband med införsel av kläckägg och fjäderfä, se bilaga 1.
7. Uppfylla och följ SSK:s smittskyddsprogram vid införsel av fjäderfä och kläckägg.
8. Anläggningen ska uppfylla respektive branschorganisations smittskyddsprogram, se Svenska Ägg samt Svensk Fågel.
9. Vid införsel, handla helst med kläckägg eller dagsgamla mor- och farföräldradjur, GP eller föräldradjur, P. Införsel av äldre djur eller djur av mindre genetiskt värde bör undvikas, då risk för introduktion av främmande smittämnen ökar.
10. Tänk på de konsekvenser positiva provsvar kan innebära. Är proverna tagna i utförsellandet innebär det att införseln inte blir av. Är proverna tagna i Sverige finns risk att flocken måste avlivas.
11. Företag/djurägare bekostar isolering, provtagning och analys.

3. Införselbestämmelser i lagstiftningen

Jordbruksverkets krav för införsel av fjäderfä (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa, gäller vid införsel. Den svenska lagstiftningen kompletterar och gäller utöver EU:s djurhälsolag (EU) 2016/429 och den följdlagstiftning med detaljer som reglerar handel med fjäderfä, kläckägg och andra fåglar:

- EU delegerad förordning (EU) 2019:2035 – om registrerade och godkända anläggningar.
- EU delegerad förordning (EU) 2020:688 – om djurhälsokrav vid förflyttning av levande djur och kläckägg inom unionen.
- EU delegerad förordning (EU) 2020:692 – om införsel till unionen (import från 3:e land).

4. Meddelande vid införsel

Information om förestående införsel ska meddelas Föreningen för smittskyddskontroll av fjäderfä, arbetsutskottet, AU, minst fyra veckor före beräknad införsel.

Jordbruksverket ställer krav på registrering som ska ha kommit in till verket senast 30 arbetsdagar före det första införseltillfället. Registreringen är sedan giltig i 2 år.

5. Krav vid utförsel

Smittskyddskrav som gäller för utförselbesättningen regleras i förordning (EU) 2016:429 och Jordbruksverkets föreskrifter.

ISOLERING

6. Isolerings stall och kläckeri för kläckning av införda ägg

Isolerings stallet ska vara så lokaliserat att risk för smittspridning minimeras och vara placerat inte närmare än 1000 meter från en annan anläggning med fjäderfä. Isolerings stallet ska för avel- och bruksfjäderfä uppfylla kraven inom respektive bransch smittskyddsprogram.

- Förebyggande smittskyddsprogram och hälsokontroll i hönsbesättningar
- Förebyggande smittskydd på gård för matfågel

Isolerings stallet ska före insättning av djur godkännas av utsedd veterinär. Införda kläckägg får endast ruvas i separata ruvare och kläckas i separata kläckare, åtskilda från inhemskt producerade kläckägg.

Kycklingar kläckta ur införda ägg ska hållas isolerade och genomgå samma kontroll som införda, dagsgamla kycklingar.

Kläckeri och kläckrutiner för införda ägg ska godkännas av veterinär.

7. Isolerings tid

Dagsgamla kycklingar och kycklingar kläckta ur införda ägg ska isoleras i minst 7 veckor. På grund av att serologisk provtagning av kycklingar före 6 veckors ålder kan visa antikroppar överförda från moderdjuren, vilka inte kan skiljas från av kycklingen själv producerade antikroppar.

Isolerings tiden för avelsdjur eller bruksdjur äldre än dagsgamla ska vara minst 3 veckor.

PROVTAGNINGAR

8. Salmonella

Provtagning avseende salmonella ska genomföras direkt vid ankomst och vid 4 veckors ålder alternativt vid ankomst och innan isoleringen hävs vid införsel av äldre djur. Provtagning ska utföras enligt K 104 (SJVFS 2007:19) om obligatorisk salmonellakontroll av fjäderfä.

9. Övriga smittämnen

Blodprovstagning för övriga smittämnen ska omfatta 60 blodprov.

Blodprovstagning av införda dagsgamla kycklingar samt kycklingar kläckta ur införda kläckägg kan tas vid tidigast 7 veckors ålder.

Blodprovstagning av avelsdjur och bruksdjur äldre än dagsgamla kan utföras när djuren är minst 7 v gamla och tidigast efter 2 veckors isolering.

10. Analyser

Analys av blodprov från kycklingar kläckta ur införda kläckägg, dagsgamla kycklingar, avelsdjur och bruksdjur ska omfatta följande sjukdomar:

- Newcastlejuka,
- Aviär influensa,
- Mycoplasma gallisepticum, synovie (gäller hönsfåglar och kalkon) samt meleagridis (gäller enbart kalkon)
- Salmonella pullorum/gallinarum (gäller höns, kalkon)
- EDS 76 (egg-drop syndrome) – gäller inte kalkon.

Bakteriologisk analys ska utföras enligt K 104 (SJVFS 2007:19) om obligatorisk salmonella-kontroll av fjäderfä. Prover ska sändas till SVA, eller till annat godkänt laboratorium i Sverige som använder av SVA anvisad metodik.

11. Vaccinationer och antibiotika

Kläckägg, dagsgamla kycklingar, avelsdjur och bruksdjur ska inte ha behandlats med antibiotika.

Ursprungflocken ska inte ha vaccinerats med levande vaccin mot Newcastle, fågelinfluensa eller salmonella inom 30 dagar före införseln.

Avelsfjäderfä och bruksfjäderfä, äldre än dagsgamla får inte ha vaccinerats mot Newcastlejuka, fågelinfluensa eller salmonella.

Dagsgamla kycklingar destinerade till Sverige får inte vistas i utrymmen där kycklingar vaccinerats med levande vaccin mot Newcastlejuka, fågelinfluensa eller salmonella. De får inte heller ha visats i samma utrymme eller transportfordon som andra kycklingar vilka vaccinerats med levande vaccin mot de som nämns ovan på grund av risk för luftburen vaccinsmitta.

Dagsgamla kycklingar ska transporteras i engångslådor. Varje enskild låda ska vara märkt med det avsändande kläckeriets namn och registreringsnummer.

FRIFÖRKLARING OCH HÄVANDE AV ISOLERING

12.

Isoleringen hävs och djuren friförklaras av SSK:s arbetsgrupp. Hävandet baseras på underlag och utlåtande av ansvarig veterinär om flocken inte visar symtom på smittsam sjukdom och provsvaren är negativa.

Om smittläget förändras kan kraven kompletteras med ytterligare villkor.

SELEKTIONSSLAKT

13.

Slakt av fjäderfä under isolerings tiden (s.k. selektionsslakt) kan utföras under förutsättning att:

- provtagning avseende salmonella är genomförd med negativt resultat,
- djuren vid en klinisk undersökning inte visar symtom på smittsam sjukdom,
- djuren slaktas som sanitetsslakt; skild från annan slakt, destruktion av slaktavfallet, saluförbud av slaktkropparna i avvaktan på att isoleringen hävs.

SMITTSKYDDSKLAUSUL I KÖPEAVTALET

14.

Handelsförsäkran bör krävas i vilken säljaren försäkrar köparen att utan kostnad ersätta djur som under isolerings tiden dör eller avlivas till följd av påvisad infektion med infektionsämne listade i bilaga 4.

KOSTNADER FÖRENADE MED SMITTSKYDDSKONTROLLEN

15.

Den som för in fjäderfä, kläckägg eller andra fåglar står för samtliga kostnader förenade med kontrollen.

Föreningen för Smittskyddskontroll av Fjäderfä har inget ekonomiskt ansvar eller några medel att täcka, eventuella, ekonomiska förluster.

VID EXTRAORDINÄRA HÄNDELSER

16.

Om det finns särskilda skäl, som en följd av extraordinära oförutsedda händelser kan SSK medge undantag från bestämmelserna i anvisningarna "SSK:s smittskyddsprogram vid införsel av fjäderfä och kläckägg. Beslut om undantag hänvisas till arbetsutskottet.

BILAGOR

Bilaga 1.

Riktlinjer för inrättande och skötsel av stall vid isolering i samband med införsel av kläckägg och fjäderfä, bifogad.

Bilaga 2.

Smittskyddskrav avseende utförselbesättningen, Jordbruksverket. Kompletteras senare.

Bilaga 3.

Infektionsämnen, bifogad.

BILAGA 3

Klass A: sjukdomar som regleras genom EU-lagstiftning.

Klass B: sjukdom som Sverige har tilläggsgarantier för.

Klass C: övriga infektiösa ämnen av intresse för Sverige.

Klass A:

Newcastlesjuka

Aviär influensa

Mycoplasma gallisepticum och meleagridis

Salmonella gallinarum och pullorum, S.arizone för kalkon

Övriga Salmonella

- avel (S.enteritidis, typhimurium, hadar, wirchov, infantis),
- kyckling (S.enteritidis, typhimurium)
- värphöns (S.gall/pull, enteritidis, typhimurium, berta, thompson, infantis)

Klass B:

Salmonella samtliga serotyper

Newcastlesjuka – SE har status som "icke-vaccinerande" mot ND

Klass C:

EDS – Egg Drop Syndrome

Mycoplasma synoviae